

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií
PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Zuzana Čermáková

Název práce: Působnost trestního práva na indiánském území – násilí na indiánských ženách

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Jana Sehnálková

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Ve své práci se Zuzana Čermáková zaměřuje na otázku, jakým způsobem je právně ošetřeno násilí na indiánských ženách na indiánském území. V úvodu autorka poukazuje na fakt, že žena indiánského původu má 2,5 krát vyšší pravděpodobnost, že bude během svého života znásilněna nebo sexuálně napadena než jiná žena neindiánského původu. Cílem práce je tedy najít příčiny pro toto tak vysoké číslo a zkoumat, jakým způsobem se staví k těmto závažným incidentům stávající právní systém. Podle autorky je jedním z viníků nepřehledný právní systém, ve kterém se ženy-oběti násilí ztrácí. Autorka píše na s. 4, že “americké indiánské ženy nejsou pouhou obětí násilí, ale i obětí nefunkčnosti systému, který by je měl před násilím ochránit. Americké trestní právo na indiánském území je jednoduše řečeno nepřehledné. Spletitost zákonů vzniká kvůli komplikovanému a často nejasnému či neúplnému propojení federálního, státního a kmenového práva. A právě tato spletitost systému vytváří šedé “právní zóny”, ve kterých mnoho indiánských žen skočí [sic] a ze kterých se naopak pachatel velice rychle vytratí.”

Jako cíl své práce si autorka stanovuje najít odpověď na následující otázky:

1. proč dochází k násilí na indiánských ženách v tak velkém měřítku?
2. co je možné udělat po legislativní stránce, aby se vzrůstajícímu počtu obětí zamezilo?
3. Jsou navrhovaná řešení reálná? Jsou opatření provedená k dnešnímu dni dostatečná?

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autorka si vybrala velmi složité a komplexní téma. Text je psán srozumitelně, autorka přehledně definuje pojmy a čtenáře provádí specifiky právního systému, v němž se původní američtí obyvatelé pohybují – systému, který je kombinací federálního práva vycházejícího z Ústavy, federálních zákonů a především několika klíčových rozhodnutí Nejvyššího soudu, které autorka podrobně popisuje, dále pak práva jednotlivých států a práva platícího v jednotlivých indiánských rezervacích, teritoriích apod. Autorka krátce analyzuje základní rozdíly mezi pojetím tradičního indiánského práva a práva evropských přistěhovalců. V další kapitole pak autorka přehledně popisuje hlavní federální zákony a rozhodnutí Nejvyššího soudu, které se týkají indiánů. V další kapitole pak autorka zkoumá trestní právo, které je aplikováno na indiánském území, a jeho vývoj. Kompetence jednotlivých soudů s ohledem na charakter trestného činu a jeho pachatele pak přehledně zpracovává v tabulkách na s. 60-62. V poslední kapitole pak autorka popisuje návrhy na zlepšení stávající situace, jak ale sama poznamenává, ani jedno z navrhovaných řešení není lehké prosadit.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Z hlediska formálních náležitostí práce plně splňuje požadavky kladené na magisterské práce. Autorka pracovala s dostatečným množstvím zdrojů od indiánských i neindiánských autorů. Ocenit lze především její práci s rozsudky Nejvyššího soudu a množstvím statistik. Po formální stránce je práce na vysoké úrovni, jen místy se objevují překlepy. Text je přehledný a čtivý, byť autorka zpracovává velmi komplexní a tedy náročné téma.

Dovolila bych si jen poznamenat, že hned v úvodu autorka uvádí dva zákony jen pod jejich zkratkou (TLOA a VAWA) – bylo by vhodné je uvést plným názvem.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Práci Zuzany Čermákové lze považovat za převážně deskriptivní případovou studii s částečnou analýzou stavu a vývoje právního postupu vůči násilí na indiánských ženách. Celá práce je spíše popisem postavení indiánských kmenů v právních systémech fungujících na území USA s přihlédnutím ke specifické otázce posuzování trestných činů násilí na ženách. Téma je velmi zajímavé a jako člověk, který o této otázce nemá žádné hlubší znalosti, oceňuji především přehledný popis fungování práva na indiánském území. Pochopení celého komplikovaného systému s různými úrovněmi kompetencí je dle mého názoru největším přínosem práce a mělo být jejím hlavním cílem – autorka mohla zvolit otázku právního postavení indiánského území jako hlavní téma a jeho problémy ukázat právě na problematice řešení trestných činů násilí na ženách.

Samotný přehled specifického postavení indiánů v americkém právním systému je nesmírně zajímavý, ale díky jeho komplexnosti se na něj autorka soustřeďuje možná přespříliš na úkor své hlavní výzkumné otázky - odpovědi na otázku, co je příčinou vysoké míry násilí na indiánských ženách, se nedočkáme. Autorčino tvrzení, že jednou z příčin velké míry násilí na indiánských ženách je povaha právního systému, považuji za problematické - neprůhlednost právního systému může být jedním z faktorů, který nahrává potenciálním násilníkům, těžko jej ale můžeme označit za příčinu.

Domnívám se také, že autorka přistupovala ke zvolenému cíli práce příliš široce – v textu dává prostor tématům, která jsou sice zajímavá, ale pro vytyčený cíl práce nejsou úplně relevantní (to platí pro některé historické exkurzy viz např. vývoj definice znásilnění v USA, politiku WHO vůči násilí na ženách či celosvětovou statistiku násilí na ženách). Autorka také píše o “násilí na ženách”, které původně definuje poměrně široce, zároveň často ale sklouzává k tomu, že popisuje jen postup v případě znásilnění.

Práce obsahuje několik dalších problematických tvrzení. Vyjádření typu, že “Spojené státy nejsou vždy schopny tuto povinnost (právo na život bez násilí) dodržet, čímž se de facto samy stávají násilníky” je zkratkovité. Pro čtenáře je také matoucí, proč autorka kritizuje složitost určení jurisdikce, když v důsledku *Major Crimes Act* otázka znásilnění či fyzického napadení indiánských žen je jednoznačně považována za závažný trestný čin a je tudíž posuzována dle federálního práva (viz s. 51-52). Na s. 70 autorka píše, že Zákon o násilí na ženách “dává indiánským ženám víru a sílu”, což je poněkud abstraktní. Z autorčina textu také implicitně vyplývá, že by násilí na indiánských ženách snad mělo být posuzováno jinak než násilí na ostatních ženách - což je možná důsledek nedostatečného teoretického ukotvení.

Nicméně – i přes odklon od vytyčeného tématu a nezodpovězení hlavní otázky je práce Zuzany Čermákové velmi zajímavá. Autorce se podařilo přehledně zpracovat téma právního

postavení indiánů a jeho problémů, které v České republice téměř jistě ještě nikdo nezkoumal.

5. SPOLUPRÁCE S VEDOUCÍM PRÁCE (komunikace s vedoucím práce, schopnost reflektovat připomínky, posun od původního záměru apod.)

Až na poslední měsíc autorka svou práci konzultovala pravidelně.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Existují nějaké organizace, které se konkrétně otázkou násilí na indiánských ženách zabývají a snaží se prosadit nějaký plán pomoci/změny na úrovni státu/federace?

Píšete, že skoro v polovině případů se násilí na ženách dopouští osoba známá. Co v těchto případech komplikuje její potrestání?

Myslíte, že by převedení kompetencí trestat násilníky do rukou kmene snížilo počet případů násilí na ženách - s ohledem na odlišný koncept výkonu spravedlnosti u indiánských kmenů?

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práce splňuje nároky kladené na diplomové práce. I přes výše zmíněné výtky práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku **velmi dobře**.

Datum: 22. srpna 2014

Podpis: Jana Sehnálková

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.